

Maatschappelijke
Raad Schiphol

Jaarverslag 2025

Maatschappelijke Raad Schiphol

Inhoudsopgave

Voorwoord	
Hoofdstuk 1 Staat van de Leefomgeving rond Schiphol	pag 6
Hoofdstuk 2 Adviezen, brieven en appreciaties	pag 9
Hoofdstuk 3 Doorwerking Adviezen	pag 12
Hoofdstuk 4 Werkgroepen en klankbordgroepen	pag 13
Hoofdstuk 5 Open Schil	pag 15
Hoofdstuk 6 Over de MRS - doelstelling en organisatie	pag 16
Hoofdstuk 7 Kennisontwikkeling en communicatie	pag 18

Voorwoord

Al geruime tijd staat de leefomgevingskwaliteit rondom Schiphol onder druk door de groei van de luchtvaart. In de discussies over de ontwikkeling van de sector heeft het perspectief van de omgeving lange tijd onvoldoende gewicht gekregen. Tegelijkertijd werden de gevolgen van deze groei steeds duidelijker zichtbaar voor omwonenden en voor de natuur in de regio.

De Maatschappelijke Raad Schiphol (MRS) brengt de invloed van de luchtvaart op de leefomgeving nadrukkelijk onder de aandacht: de ervaren geluidshinder, de effecten daarvan op volwassenen en kinderen, de impact op natuur en gezondheid, de luchtkwaliteit en de rol van de luchtvaart in de regionale economie en de ontwikkeling van onze regio. Door deze perspectieven zichtbaar te maken, draagt de MRS bij aan een evenwichtiger debat en beter onderbouwde beleidskeuzes.

Voor u ligt het jaarverslag 2025 van de Maatschappelijke Raad Schiphol. De Raad is in 2023 gestart als onafhankelijk adviesorgaan van de minister van Infrastructuur en Waterstaat en inmiddels ruim twee en een half jaar actief. In 2025 zijn belangrijke stappen gezet. Er zijn inhoudelijke adviezen uitgebracht, zoals de adviesaanvraag Gezondheidsraad over de gezondheidseffecten van Schiphol. Ook zijn diverse inhoudelijke brieven opgesteld, onder andere met reacties op de Kamerbrief over de Balanced Approach-procedure, evenals een brief aan de informateurs tijdens de kabinetsformatie. Daarnaast heeft de MRS een puntenplan opgesteld met concrete doelstellingen. Binnen de MRS zijn verschillende werkgroepen actief waarin leden hun expertise en ervaringen inbrengen. Dit heeft onder andere geresulteerd in het onafhankelijke onderzoek Brede Welvaart en de omvang van Schiphol. Dit onderzoek toont aan dat een kleinere omvang van Schiphol positieve effecten heeft op de brede welvaart.

De MRS heeft in 2025 meerdere malen gesproken met de minister van Infrastructuur en Waterstaat en tevens met minister-president Schoof. De MRS ging daarnaast in gesprek met verschillende stakeholders, zoals de Inspectie Leefomgeving en Transport, Schiphol en Luchtverkeersleiding Nederland. In 2025 is de MRS gestart met het organiseren van themabijeenkomsten om een brede groep omwonenden rond Schiphol te betrekken en signalen van buiten naar binnen te halen.

De MRS constateert dat er nog veel nodig is om daadwerkelijk een positieve verandering te realiseren in de leefomgevingskwaliteit rondom Schiphol. In maart 2024 werd dit bevestigd door de uitspraak in de RBV-zaak, waarin werd vastgesteld dat de belangen van omwonenden lange tijd onvoldoende zijn meegewogen in de beleidskeuzes rondom Schiphol. Ook in 2025 laten de ontwikkelingen in het Schiphol beleid zien dat het van groot belang is om consequent en goed onderbouwd aandacht te blijven vragen voor de leefomgevingskwaliteit.

In samenspraak met de leden is inmiddels het werkprogramma voor 2026 opgesteld, voortbouwend op de programmalijnen uit 2025. Op deze manier zal de raad zijn adviestaak doelgericht blijven vervullen en een concrete bijdrage leveren aan een betere leefomgevingskwaliteit rondom Schiphol.

Met vriendelijke groet,

Khadija Arib
Voorzitter Maatschappelijke Raad Schiphol

Inge Kok
Secretaris-directeur Maatschappelijke Raad Schiphol

Hoofdstuk 1 Staat van de Leefomgeving rond Schiphol

Leefomgevingskwaliteit

Luchtvaart heeft een sterke negatieve impact op de leefomgevingskwaliteit in de regio rond Schiphol. Omwonenden hebben grote zorgen over de nadelige gevolgen van luchtvaart voor hun gezondheid, zoals ook uit onderzoeken blijkt. Het gaat om een enorm gebied waar mensen ernstig gehinderd zijn door vliegtuiggeluid: van Heiloo in het noorden tot Alphen aan de Rijn in het zuiden en Hilversum in het oosten. In totaal gaat het in 2024 om 200.000 ernstig gehinderden binnen de 45 db contour. Dat is 1 op de 6 mensen die in dat gebied woont. Naast ernstige geluidshinder ondervinden omwonenden ook slaapverstoring. Het gaat om ruim 24.000 slaapverstoorden.

In de zomer van 2025 werd opnieuw groot baanonderhoud uitgevoerd, dit keer aan de Buitenveldertbaan. Als gevolg daarvan waren er 12% extra gehinderden. Met name gemeenten rond Amsterdam hebben hierdoor extra overlast ervaren.

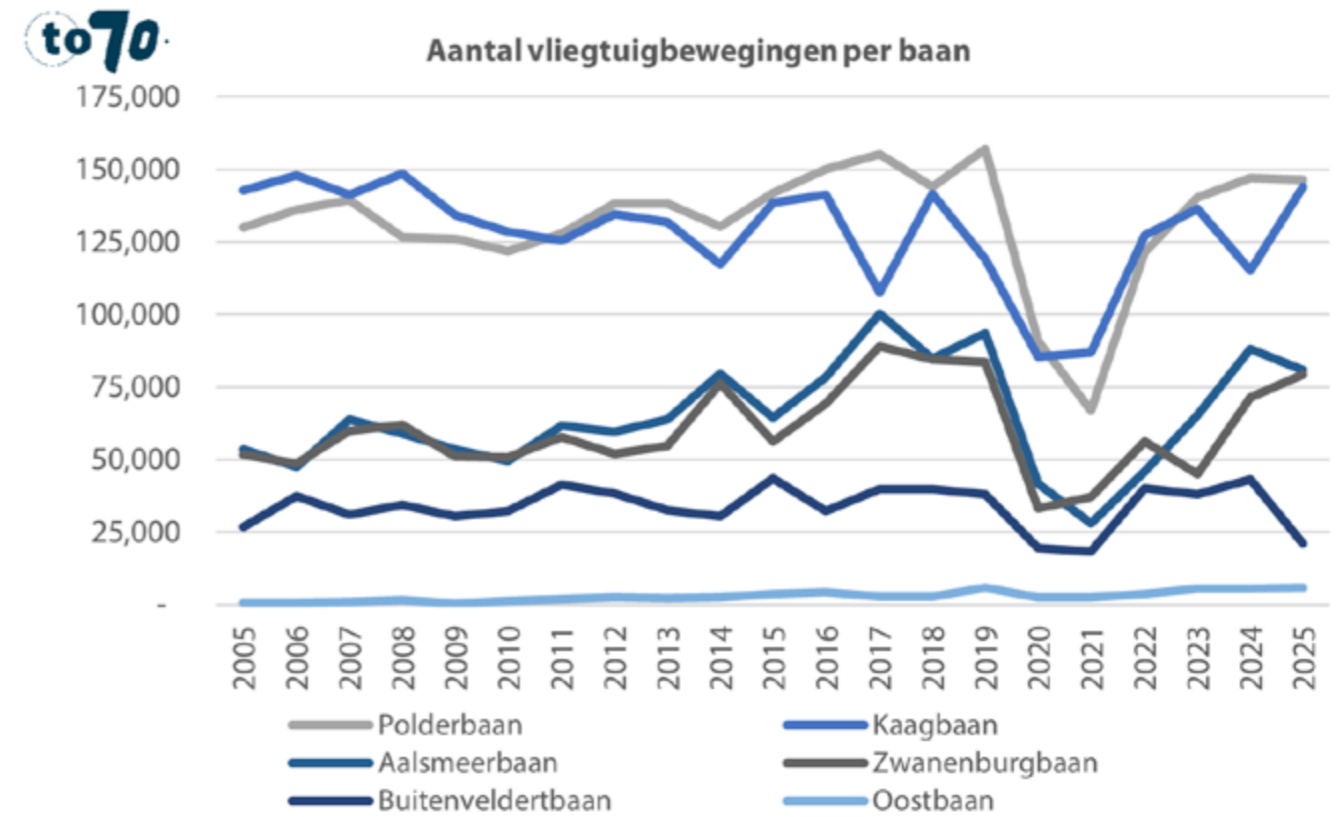
Kaart met meldingen die bij BAS zijn gedaan tussen november 2024 en november 2025. Hoe donkerder de kleur hoe meer meldingen.

Luchtvaartbeleid

Ook waren er in 2025 ontwikkelingen binnen het Nederlandse luchtvaartbeleid die de omwonenden raken. Zo zijn op 1 november 2025 de Balanced Approach maatregelen ingegaan. Het kabinet wil met het maatregelenpakket per november 2025 een reductie van 15 procent ernstig gehinderden en zwaar belaste woningen bereiken. In een versnelde LVB-wijziging wilde de minister het maximaal aantal vliegbewegingen op Schiphol vaststellen op 478.000 vluchten per jaar, waarvan 27.000 in de nacht. In 2026 worden de maatregelen geëvalueerd zodat kan worden vastgesteld dat het aantal ernstig gehinderden ook daadwerkelijk is gedaald. De MRS heeft uitvoerig advies uitgebracht op deze beleidswijzigingen. Dit is uitgewerkt in hoofdstuk 2.

Gezondheid

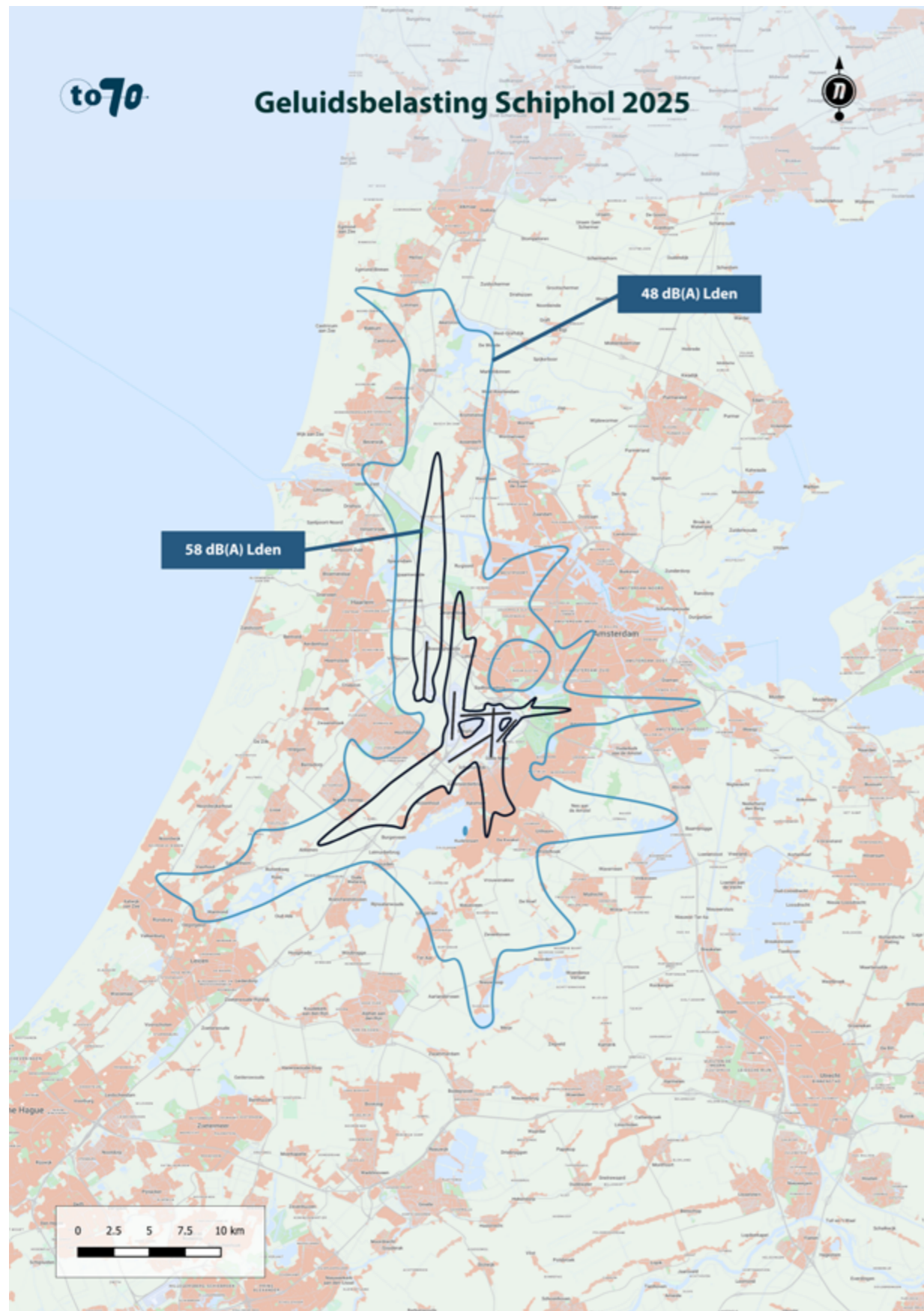
Een belangrijk onderwerp voor de MRS dit jaar was de negatieve gezondheidseffecten van de luchtvaart op omwonenden. Over dit onderwerp heeft de MRS een themabijeenkomst georganiseerd voor omwonenden, zie hoofdstuk 4 voor een nadere toelichting. De MRS heeft vervolgens het initiatief genomen om hierover gesprekken te voeren met de Gezondheidsraad en het RIVM. Tevens zijn andere deskundigen geraadpleegd over het actualiseren van het advies van de Gezondheidsraad uit 1999. Dat heeft ertoe geleid dat de MRS met I&W en met de minister het gesprek is aangegaan over het indienen van een nieuwe adviesaanvraag bij de Gezondheidsraad. De MRS heeft de minister geadviseerd hierin te vragen naar een actueel overzicht van de cumulatieve gezondheidseffecten van Schiphol op omwonenden én een advies over grenswaarden voor geluid en luchtkwaliteit. Ook heeft de MRS zijn advies via een brief aan de Kamerleden toegelicht.

In 2025 was Schiphol opnieuw één van de drukste luchthavens van Europa. Er werden 477.500 vluchten afgehandeld waarvan 25.200 in de nacht. Dat is een stijging van 0,8% ten opzichte van 2024. Het aantal nachtvluchten is niet gedaald.

- 68,8 miljoen reizigers vlogen van, via of naar Schiphol.
- 48,9 miljoen reizigers gingen naar of kwamen van een bestemming in Europa,
- 19,9 miljoen van of naar een intercontinentale bestemming. (Dit is +3% ten opzichte van 2024).

Van alle passagiers in 2025 begonnen of eindigden 43,6 miljoen hun reis op Schiphol en ruim 25 miljoen maakten een overstap. Ruim 36 % van alle passagiers waren overstappers. Het grootste deel van deze overstappers reist met KLM: In 2025 vervoerde KLM via Schiphol naar schatting ongeveer 20 miljoen transferpassagiers. Transferpassagiers betalen geen luchthavenbelasting en leveren geen financiële bijdrage aan Nederland, maar veroorzaken wel twee keer zoveel hinder.

Hoofdstuk 2 Adviezen en brieven

ADVIEZEN

In 2025 zijn vier adviezen uitgebracht aan de minister van IenW. De MRS heeft op alle adviezen een schriftelijke reactie gehad van de minister. De reacties gaven aanleiding tot een gesprek met de ambtenaren van IenW en/of de minister. De adviezen hebben op onderdelen geleid tot aanpassing van de beleidsplannen.

Advies MRS inzake baanonderhoud Schiphol 2025, 27-01-25

In dit advies wordt een beoordeling gegeven van de door Schiphol voorgestelde hindermitigerende maatregelen. Omwonenden zouden niet de dupe van het baanonderhoud mogen worden. De MRS adviseert om de procesvolgorder inzake de capaciteitsdeclaratie en de ontheffingsaanvraag van Schiphol aan te passen. Voor dit advies is externe expertise ingewonnen bij MovingDot.

Advies MRS inzake ontwerpwijziging Luchthavenverkeersbesluit Schiphol, 31-03-25

De MRS adviseert de toevoeging van een jaarlijks maximaantal vluchten aan het LVB als instrument ter bescherming van de leefomgeving. Daarbij wordt het voorgenomen maximaantal vluchten van 478.000 bekritiseerd, omdat het niet voldoet aan de fair balance-vereiste uit het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM). De MRS adviseert om ten behoeve van de integrale LVB-wijziging een belangenafweging te presenteren die voldoet aan de vereisten uit het EVRM.

Advies MRS inzake monitoring balanced approach, 01-08-25

In reactie op het concept plan van aanpak voor de monitoring van de balanced approach-maatregelen heeft de MRS een aantal concrete aanbevelingen gedaan. Die hebben betrekking op

- 1) het inzichtelijk maken van effecten wanneer actuele informatie wordt gebruikt,
- 2) het onderscheid tussen de werkelijke daling van het aantal ernstig gehinderden en de daling binnen de geluidscontour,
- 3) het onderscheid tussen de autonome effecten van hogere luchthaventarieven en de additionele effecten van sterkere tariefdifferentiatie en
- 4) de creatie van waarborgen die ervoor zorgen dat de positieve effecten op de hinder tot in stand blijven.

Advies MRS inzake adviesaanvraag Gezondheidsraad over gezondheidseffecten van Schiphol, 02-09-25

Om gezondheid volwaardig mee te kunnen wegen in het Schipholbeleid, is een actuele, integrale beoordeling van de impact van Schiphol op de volksgezondheid noodzakelijk. De MRS doet een beroep op de minister van IenW om op korte termijn een adviesaanvraag bij de Gezondheidsraad in te dienen voor een integraal overzicht van de cumulatieve gezondheidseffecten van luchtvaart op Schiphol en een advies over grenswaarden van geluid en luchtkwaliteit.

BRIEVEN

Naast de adviezen heeft de MRS ook een aantal formele brieven verstuurd aan diverse stakeholders, voornamelijk in de politiek, de luchtvaartsector en het ministerie. De brieven zijn op chronologische volgorde weergegeven:

Reactie MRS op methode handhavingpunten en grenswaarden t.b.v. wijziging LVB, 30-01-25

lenW heeft de conceptversie van de wijzigingen in het Luchthavenverkeerbesluit (LVB) en de Regeling milieu-informatie luchthaven Schiphol (RMI) met de MRS gedeeld. In deze schriftelijke reactie reageert de MRS op de methode voor handhavingpunten en grenswaarden.

Aanbiedingsbrief 'MRS Verbeterplan Leefomgeving', 21-03-25

Met deze brief is het Verbeterplan van de MRS aangeboden aan lenW. In het Verbeterplan staat waar de MRS zich voor inzet ten behoeve van de leefomgeving: minder vliegtuigbewegingen, het afbouwen van de geluidsbelasting tot de maximale WHO-waarden, een nachtsluiting van 23:00-07:00 uur, meer gezondheidsonderzoek, betere rechtsbescherming en handhaving, verbeterde ondersteuning van omwonenden door de overheid, een onafhankelijke klachtenregistratie en opvolging, CO2-reductie in de luchtvaart, en het aantrekkelijker maken van alternatieve vervoersmiddelen. Het Verbeterplan is ook actief verspreid naar andere stakeholders.

Veranderend baangebruik in verband met schittering zonnepanelen, 27-03-25

De Polderbaan wordt op zonnige dagen gesloten in de ochtend vanwege de weerspiegeling van zonnepanelen; piloten ondervinden daar last van. Hierdoor is de Polderbaan niet beschikbaar, waardoor er afgeweken wordt van de baangebruiksregels en er anders wordt gevlogen met als gevolg meer hinder voor inwoners en onvoorspelbaarheid.

Deze brief vraagt de aandacht van de minister voor de consequenties van het veranderend baangebruik voor de omwonenden en wordt gevraagd welke maatregelen de minister gaat nemen om de toename van hinder te mitigeren.

Brief over controversieelverklaring luchtvaartdossiers, 17-06-25

In deze brief aan de Tweede Kamer geeft de MRS aan dat de integrale wijziging van het Luchthavenverkeerbesluit (LVB), de uitwerking van het groeiverdienmodel en de wijziging van het Actieplan omgevingslawaaai Schiphol 2024-2029 controversieel verklaard zouden moeten worden. De verankering van de MRS in de wet luchtvaart kan wel doorgang vinden.

Reactie naar aanleiding van aanvullingen Gebruiksprognose 2025, 23-06-25

In de werkgroep evaluatie en monitoring is inhoudelijk gesproken over voorstellen van Schiphol voor aanpassingen in de Gebruiksprognose. In deze brief aan Schiphol wordt benoemd dat de informatievoorziening hiermee is verbeterd.

Reactie MRS naar aanleiding van notities over groei op Schiphol, 01-09-25

lenW heeft de MRS gevraagd om commentaar op een notitie van To70 en een eigen conceptnotitie over de uitwerking van een mogelijk groeimodel op Schiphol. In de brief wordt de visie van de MRS op het voorgestelde groeimodel gegeven en worden hiaten in de notities gesignaleerd.

Visie MRS op mogelijke groeimodel Schiphol en noodzaak advies Gezondheidsraad, 08-09-25

Met deze brief aan de Tweede Kamerleden is de noodzaak van een actueel advies van de Gezondheidsraad toegelicht en is het MRS-advies daarover aangeboden. Ook geeft de brief de visie van de MRS op het voorgestelde groeimodel.

Reactie MRS naar aanleiding van ontheffingsaanvraag baanonderhoud 2026, 29-09-25

lenW heeft de MRS gevraagd om een eerste reactie te geven op de voorlopige ontheffingsaanvraag van Schiphol voor het baanonderhoud in 2026. De reactie bespreekt de aanvraagprocedure, de clustering van het onderhoud en de mitigerende maatregelen. De brief is ook ter kennisname aan Schiphol gestuurd.

Reactie MRS-leden op definitief beleidsontwerp nieuw stelsel vliegtuiggeluid, 03-10-25

lenW heeft alle deelnemers aan de nationale klankbordgroep voor de ontwikkeling van het nieuwe stelsel voor de regulering van vliegtuiggeluid gevraagd om inhoudelijk te reageren op het beleidsontwerp. Uitgangspunten in de reactie waren dat de geluidshinder moet verminderen vanwege de negatieve gevolgen daarvan op de gezondheid. Ook moet het geluidsstelsel uitlegbaar en begrijpelijk zijn en zorgen voor een verbetering van de rechtsbescherming en handhaving.

Reactie MRS n.a.v. aangekondigde nachtelijke routewijziging door LVNL, 10-10-25

In de plenaire vergadering van 19 september 2025 werd besloten om de minister van lenW een aantal overwegingen mee te geven met betrekking tot een door LVNL voorgestelde routewijziging. Hierover gaf LVNL in de plenaire MRS-vergadering van juni een presentatie. De brief is ook ter kennisname aan LVNL gestuurd.

Controversieelverklaring luchtvaartdossiers, 01-12-25

In deze brief aan Tweede Kamerleden wordt beargumenteerd dat enkele luchtvaartdossiers controversieel verklaard zouden moeten worden. Het gaat om de integrale aanpassing van het Luchthavenverkeerbesluit (LVB), de uitwerking van het groeimodel, de wijziging van het Actieplan omgevingslawaaai Schiphol 2024-2029 en de uitwerking van het nieuwe stelsel regulering vliegtuiggeluid.

Samen aan de slag voor een betere leefomgeving rondom Schiphol, 11-12-25

In deze brief aan informateur Letschert roept de MRS de formerende partijen op om in het Regeerakkoord op te nemen dat:

- 1) het aantal ernstig gehinderden verder omlaag gaat,
- 2) Schiphol tussen 23.00-07.00u gesloten wordt,
- 3) de WHO-advieswaarden voor vliegtuiggeluid nagestreefd worden,
- 4) de Gezondheidsraad een integraal advies uitvoert en
- 5) op Schiphol een CO2-plafond ingevoerd wordt.

Foutieve data in ontheffingsaanvraag Schiphol voor baanonderhoud 2026, 23-12-25

lenW heeft de MRS gevraagd om een advies uit te brengen naar aanleiding van de ontheffingsaanvraag van Schiphol voor het baanonderhoud in 2026. De MRS ontdekte dat de berekende geluidsbelasting fouten bevatte, die bleken te zijn veroorzaakt door fouten in de software van Schiphol. Dat is een ernstige zaak, gelet op de consequenties voor het wet-telijke kader waarbinnen Schiphol in 2026 mag opereren en de betrouwbaarheid van de data van Schiphol in voorgaande jaren. Daarom is (tussentijds) deze brief aan lenW verstuurd. Schiphol en LVNL hebben de brief ter kennisname ontvangen.

Hoofdstuk 3 Doorwerking Adviezen

De MRS bracht in 2025 vier adviezen uit aan de minister van Infrastructuur en Waterstaat (IenW) die een appreciatie plicht heeft. De MRS heeft op alle adviezen een schriftelijke reactie ontvangen van de minister, die hieronder in het kort zijn weer gegeven. De adviezen hebben in beperkte mate geleid tot aanpassing van de beleidsplannen.

Reactie van de minister van I en W op het advies MRS inzake baanonderhoud Schiphol 2025

De minister erkent dat het proces van capaciteitsdeclaratie en de aanvraag van ontheffingen beter op elkaar afgestemd zouden moeten worden. Het ministerie ondersteunt de lijn van de MRS dat de volgorde van stappen er in de huidige vorm toe leidt dat de definitief gedeclareerde capaciteit en het daaraan verbonden tijdspad een zorgvuldige belangenafweging bemoeilijkt. De reactie gaat inhoudelijk in op de constatering van de MRS bij de voorgestelde negen maatregelen. De minister stelt voor om samen met betrokken partijen te evalueren hoe dit proces transparanter en effectiever kan worden ingericht, zodat er in de toekomst meer ruimte ontstaat om capaciteitsbesluiten in samenhang met onderhoud en hinderbeperking te nemen.

Reactie van de minister van I en W op het advies MRS inzake ontwerpwijziging Luchthavenverkeersbesluit Schiphol.

De reactie van de minister laat zich als volgt samenvatten: het ministerie erkent dat geluidshinder door luchtvaart een belangrijke zorg is voor omwonenden van Schiphol en andere luchthavens. Het ministerie streeft naar een evenwichtige aanpak die zowel de bereikbaarheid als de leefbaarheid waarborgt. Het ministerie gaat niet mee in de redenering van de MRS dat een ondeugdelijk proces zou zijn doorlopen.

Concreet geeft de minister aan dat het opnemen van één of meerdere aanvullende hinder-normen niet mogelijk was in deze LVB-wijziging. De uitwerking van deze normen en vervolgens de hoogte van de grenswaarden die hierbij horen, vergen veel meer tijd dan past voor het

vaststellen van het LVB. Niettemin ziet de minister wel toegevoegde waarde in aanvullende hinderindicatoren als onderdeel van het geluidstelsel. Daarom wordt dit onderwerp uitgewerkt binnen de ontwikkeling van het nieuwe stelsel vliegtuiggeluid als onderdeel van spoor 3.

Reactie van de minister van I en W op het advies MRS inzake monitoring balanced approach:

De minister neemt een deel van de aanbevelingen uit het advies over en heeft die verwerkt in het definitieve plan van aanpak voor de monitoring van het maatregelenpakket rond Schiphol. Zo is onder meer de uitleg over de maatregel rond luchthaventarieven aangepast en zijn tekstuele verbeteringen doorgevoerd. Andere aanbevelingen, zoals het gebruik van andere rekengegevens en het breder meten van hinder buiten de geluidscontouren, zijn niet overgenomen omdat het ministerie wil blijven werken met dezelfde uitgangspunten als in de eerdere balanced approach-procedure om resultaten goed te kunnen vergelijken

Reactie van de minister van I en W op het advies MRS inzake adviesaanvraag Gezondheidsraad over gezondheidseffecten van Schiphol:

De minister heeft in zijn reactie aangegeven dat het op dit moment geen meerwaarde heeft om advies te vragen aan de Gezondheidsraad. Volgens de minister is over de effecten van vliegtuiggeluid al veel bekend en naar de effecten van luchtverontreinigende emissies loopt nog onderzoek. De MRS zal voor dit belangrijke onderwerp aandacht blijven vragen.

Hoofdstuk 4 Werkgroepen en klankbordgroepen

Voor het voorbereiden van de MRS-adviezen organiseerde de MRS in 2025 zelf een aantal werkgroepen. In deze werkgroepen werd er door MRS-leden gewerkt aan de totstandkoming van adviezen en brieven. Daarnaast namen MRS-leden deel in werkgroepen en klankbordgroepen van het ministerie van IenW. Dit hoofdstuk beschrijft kort het doel, de samenstelling en de werkzaamheden van iedere werkgroep.

Werkgroep hinderbeperkende maatregelen

Deze MRS-werkgroep bespreekt op incidentele basis diverse aan hinder gerelateerde thema's zoals de nachtsluiting, de luchtruimherziening, het LIB en groot baanonderhoud. Dit dient ter voorbereiding op plenaire MRS-vergaderingen en MRS-adviezen. Externe stakeholders maken geen onderdeel uit van de werkgroep, maar kunnen uitgenodigd worden.

Baanonderhoud was in 2025 het voornaamste thema binnen de werkgroep. Voor het MRS-advies is de expertise van MovingDot ingeschakeld; in totaal heeft de werkgroep drie adviezen en brieven over baanonderhoud voorbereid. Er zijn ook een aantal overleggen gevoerd met stakeholders (Schiphol, LVNL, ILT, IenW en BRS), veelal op initiatief van IenW of Schiphol. Dat had betrekking op de procedure voor de ontheffingsaanvraag van Schiphol en de planning van het baanonderhoud in 2026.

Werkgroep monitoring en evaluatie

IenW heeft begin 2025 aangegeven geen personele capaciteit meer te hebben om het voorzitterschap van deze werkgroep te continueren. De MRS heeft het voorzitterschap overgenomen. Naast IenW zijn de ILT en Schiphol (agenda)leden in de werkgroep.

Vanuit de werkgroep kwam eind 2024 het voorstel om vliegtuiggeluid te meten. Het ingenieursbureau M+P heeft in het eerste halfjaar van 2025 een verkenning voor de MRS uitgevoerd. Er is een notitie opgeleverd die de gemeten verschillen tussen geluidsniveaus van 'nieuwe' en 'oude' vliegtuigtypes weergeeft. MRS-experlid Oscar Breugelmans heeft vanuit zijn rol hierover

een appreciatie geschreven. De notitie is na de zomer gepubliceerd en in de plenaire MRS-vergadering gepresenteerd.

Werkgroep Brede Welvaart

In 2024 is de MRS gestart met deze werkgroep met als opdracht het laten uitvoeren van onderzoek naar de brede welvaart bij verschillende capaciteitsniveaus op Schiphol. Hierbij gaat het onderzoek in op verschillende scenario's met diverse aantallen vliegbewegingen op de luchthaven en de effecten daarvan op de brede welvaart. Het onderzoek is uitgevoerd door CE Delft. Er zijn drie casussen onderzocht: 250.000 en 375.000 met 500.000 vluchten als referentiepunt. Gedurende het jaar heeft CE het onderzoek uitgevoerd, wat bestaat uit een literatuurstudie en eigen berekeningen. Afgevaardigden uit de werkgroep hebben daarbij als begeleidingscommissie gefungeerd. In september is een tussenrapport opgeleverd en in december het eindrapport; publicatie volgt in 2026.

Begeleidingscommissie evaluatie Nieuwe Normen en Handhaving Stelsel

De MRS heeft IenW gevraagd om het NNHS te evalueren en dit verzoek is ingewilligd. IenW heeft in het eerste halfjaar een consultant opdracht gegeven tot het opstellen van een feitenrelaas. Na oplevering van het feitenrelaas is in het tweede halfjaar een andere consultant aan de slag gegaan met de evaluatie. Dit rapport wordt begin 2026 opgeleverd. De begeleidingscommissie bestaat uit de MRS en de ILT. De begeleidingscommissie is gedurende het hele traject betrokken geweest en heeft input geleverd op de onderzoeksvoorstellen en (concept) rapportages.

Klankbordgroep adviescommissie luchtruimherziening

Twee moties vanuit de Tweede Kamer waren aanleiding om de adviescommissie in te stellen en om daarbij ook omwonenden te betrekken. De taak van de commissie was om nut en noodzaak van de nieuwe luchtruimindeling te beoordelen, evenals de zorgvuldigheid van het gevolgde ontwerp- en beoordelingsproces. De klankbordgroep bestond uit twintig vertegen-

woordigers van regionale luchthavens, regionale overheden, luchtvaartsector en CRO's (waaronder de MRS). Aan alle vertegenwoordigers werd gevraagd hun vragen, zorgen en aandachtspunten te formuleren om mee te geven aan de adviescommissie. Vanuit de MRS had de inbreng vooral betrekking op gezondheid/geluid/hinder. Verschuiving en/of concentratie van verkeer door de luchtruimherziening heeft gevolgen voor de mensen die daar woonachtig zijn. De commissie startte medio juni en het advies verscheen in november.

Nationale klankbordgroep nieuw stelsel regulering vliegtuigeluid

lenW werkt aan een nieuw geluidsstelsel voor alle Nederlandse luchthavens. Dat is een meerjarig traject en enkele MRS leden nemen deel aan de nationale klankbordgroep. Daarin zijn alle relevante stakeholders betrokken (luchtvaartmaatschappijen, luchtverkeersleiding, luchthavens van nationale betekenis, bewonersorganisaties van meerdere luchthavens, bestuurlijke partijen en belangenorganisaties).

In 2025 presenteerde lenW de tweede versie van het ambtelijke beleidsontwerp van het nieuwe stelsel. Het was een ver uitgewerkt concept waarin diverse nieuwe elementen werden geïntroduceerd. De MRS-leden uit de klankbordgroep hebben hierop een uitgebreide reactie gegeven. lenW verwerkt die en is voornemens om in het eerste halfjaar van 2026 een nieuwe versie te presenteren. Die zal worden omgezet in wetgeving. Medio 2029 moet het nieuwe stelsel in werking treden.

Klankbordgroep project Hoger Naderen Schiphol

lenW is dit project gestart in 2025 met als doel om te leren of het hoger aanvliegen van Schiphol in het buitengebied (15-40km van de luchthaven) leidt tot vermindering van de geluidshinder. Het is een meerjarig project dat medio 2028 tot implementatie van een proef in het buitengebied van de Zwanenburgbaan moet leiden. De MRS is vertegenwoordigd in de klankbordgroep waarin verder vooral de luchtvaartsector en lokale omgevingspartijen zitten.

Petit comité tussentijdse evaluatie MRS

In de Regeling Transitie CROS-MRS is opgenomen dat een tussentijdse evaluatie binnen twee jaar na de oprichting van de MRS uitgevoerd zou moeten worden. In 2025 heeft de MRS een evaluatieonderzoek uitgezet naar zijn doelmatig- en doeltreffendheid. De opdracht is door Berenschot uitgevoerd en het eindrapport zal in Q1 2026 gepresenteerd worden.

Werkgroep Omgevingshuis

In 2025 is door de MRS verder gewerkt aan de ontwikkeling van de website 'Leven rondom Schiphol', een platform dat omwonenden beter moet informeren over alles wat speelt rond de luchthaven. In de MRS-werkgroep zitten verschillende clustervertegenwoordigers, vertegenwoordiger van een maatschappelijke organisatie en een MRS-expert. Er zijn enkele onlinebijeenkomsten geweest in 2025 waarbij de leden van de werkgroep zijn geconsulteerd over het proces van de totstandkoming en de inhoud van de website. De MRS heeft in de loop van 2025 een dummyversie van de website opgeleverd.

Op initiatief van het ministerie van lenW, opdrachtgever van het project, is een stuurgroep met MRS, Schiphol en LVNL van start gegaan. In deze stuurgroep zijn de uitgangspunten voor (het vullen van) de website geformuleerd in lijn met de opdracht van Van Geel: "dat het essentieel is dat informatie en dienstverlening over Schiphol en omgeving transparant, centraal vindbaar, begrijpelijk en compleet is". Tevens is er een redactieraad met MRS, Schiphol en LVNL van start gegaan om de website content up to date te houden.

De dummy versie van de website is in lijn met de uitgangspunten doorontwikkeld. De deelnemende partijen zoals Schiphol, LVNL en Ministerie lenW hebben hun inhoudelijke input voor de website geleverd. Op 4 december 2025 is de website Leven rondom Schiphol live gegaan met een soft launch.

Hoofdstuk 5 Open Schil

Het is de taak van de MRS om omwonenden te betrekken bij haar activiteiten en input op te halen. Bij de zogenaamde Open Schil gaat het om een bredere groep inwoners dan de leden en kiespersonen van de MRS, omdat niet iedereen is aangesloten bij één van de bewonersorganisaties. Om die reden heeft de MRS in 2025 diverse activiteiten georganiseerd:

Themabijeenkomst 'Effecten luchtvaart op de gezondheid'

Door het organiseren van themabijeenkomsten voor een brede groep omwonenden rond Schiphol wil de MRS met hen in gesprek gaan en signalen van buiten naar binnen trekken.

In juni 2025 heeft de MRS een themabijeenkomst met sprekers over de 'effecten luchtvaart op de gezondheid' georganiseerd. Ruim 150 omwonenden meldde zich aan voor deze avond. Er was plek voor 100 personen in de zaal, dus koos de MRS ervoor ook een 'livestream' te organiseren waardoor omwonenden ook online konden participeren.

Kinderlongarts dr. Ismé de Kleer gaf een presentatie over de effecten van luchtkwaliteit op de gezondheid van kinderen. Zij benadrukte hoe luchtvervuiling door vliegverkeer in de directe omgeving van Schiphol tot gezondheidsklachten kan leiden, ook bij mensen die zich daar niet direct bewust van zijn. Vervolgens sprak Oscar Breugelmans van de GGD Amsterdam over geluidsoverlast als stressfactor en de langetermijneffecten ervan op hart- en vaatziekten. Beide bijdragen leidden tot veel herkenning en vragen uit de zaal.

Een bijzonder moment was de presentatie van Stijn Everaert van de Hoge Gezondheidsraad België. Hij gaf toelichting op het Belgische advies om nachtvluchten bij Brussels Airport volledig te verbieden. Het onderwerp nachtvluchten leidt in Nederland vaak tot discussie en leverde ook bij deze bijeenkomst levendige gesprekken op.

Doordat diverse omwonenden hun zorgen uiten en vroegen naar onderzoeken over de effecten luchtvaart op de gezondheid, heeft deze themabijeenkomst in juni geleid tot het MRS advies onderzoek gezondheidsraad:

[Lees hier het advies](#)

De MRS heeft een plan gemaakt om ook in 2026 voor de kiespersonen en brede achterban informatieve bijeenkomsten organiseren.

Participatie

Op de website is een pagina ingericht om participatie te stimuleren. Omwonenden worden hier uitgenodigd om hun vragen, ideeën en zorgen te delen met de MRS. Alle geïnteresseerde omwonenden kunnen hun persoonlijke verhaal kwijt op de website en kunnen zich abonneren op de MRS-nieuwsbrief en zodoende op de hoogte blijven.

Jongerenparticipatie

In september heeft de MRS (samen met lenW) deelgenomen aan een sessie met studenten over 'luchtvaart en de omgeving' op de Hogeschool van Amsterdam om de jongerenparticipatie te versterken.

Bijwonen plenaire vergaderingen

Omwonenden zijn welkom om de plenaire sessie bij te wonen als toehoorder en kunnen zich daarvoor aanmelden.

Hoofdstuk 6 Over de MRS - doelstelling en organisatie

De MRS is een onafhankelijk adviesorgaan en kan gevraagd en ongevraagd advies uitbrengen aan de minister van IenW. De MRS bestaat uit omwonenden, maatschappelijke organisaties en experts. De raad wordt voorgezeten door een onafhankelijk voorzitter. De rol van de raad is formeel verankerd in de Regeling transitie CROS-MRS. In 2024 is de wijziging van de Wet Luchtvaart in gang gezet. Hiermee vindt de wettelijke verankering van de MRS in de Wet Luchtvaart plaats. Naar verwachting wordt hier in 2026 een besluit over genomen.

Het doel van de MRS is een bijdrage leveren aan de verbetering van de leefomgevingskwaliteit in de regio Schiphol. De MRS stelt hiervoor inhoudelijke adviezen en brieven op, haalt in dat kader maatschappelijke perspectieven op, en legt deze adviezen en brieven met mandaat voor aan de minister. De werkwijze en uitgebrachte adviezen in 2025 staan beschreven in hoofdstuk 2 – Adviezen en brieven

In de MRS vormen de omwonenden en maatschappelijke organisaties de kern. Zij vertegenwoordigen de belangen in de omgeving van Schiphol. In hun oordeelsvorming worden zij ondersteund door experts die op relevante thema's vanuit hun wetenschappelijke kennis en inzichten kunnen reflecteren en zo helpen de adviezen aan te scherpen.

Leden

De MRS bestaat uit 10 gekozen bewonersvertegenwoordigers en 10 plaatvervangers. Daarnaast zijn er 4 vertegenwoordigers van maatschappelijke organisaties, die elk verschillende deelbelangen vertegenwoordigen. De raad wordt ondersteund door 4 experts op diverse kennisgebieden. Een overzicht van de MRS-leden is bijgevoegd (bijlage 1). Een overzicht van de relevante nevenactiviteiten van de MRS-leden is eveneens bijgevoegd (bijlage 2). De leden zijn middels getrapte verkiezingen gekozen door 80 kiespersonen. Deze 80 kiespersonen vertegenwoordigen circa 4000 omwonenden die zich hebben verenigd binnen 50 bewonersorganisaties. De gekozen clustervertegenwoordigers zijn vervolgens benoemd door

de voorzitter. De clustervertegenwoordigers en de vertegenwoordigers van maatschappelijke organisaties zijn benoemd voor een periode van 4 jaar. De experts zijn benoemd voor een periode van 2 jaar.

Voorzitter

De minister van IenW heeft mevrouw K. Arib met ingang van 1 maart 2024 benoemd als onafhankelijk voorzitter van de MRS.

Het ondersteunende bureau

De MRS wordt ondersteund door een secretariaat, aangestuurd door de secretaris-directeur. Het secretariaat bereidt de inhoudelijke adviezen en brieven voor, organiseert de vergaderingen zoals de plenaire MRS-vergaderingen, de werkgroepen en de themabijeenkomsten en ondersteunt bij de communicatie. Naast de secretaris-directeur, werken een officemanager, een communicatiemanager en twee raadsadviseurs op het secretariaat.

De Raad van Toezicht

De Stichting Ondersteuning Maatschappelijke Raad Schiphol (SOMRS) heeft een Raad van Toezicht. De Raad van Toezicht heeft tot taak om toezicht te houden op de organisatorische en financiële gang van zaken van de stichting. Statutair is bepaald dat de Raad van Toezicht tenminste 2 keer per jaar in een gezamenlijke vergadering met het stichtingsbestuur bijeenkomt. De leden van de Raad van Toezicht hebben zitting op persoonlijke titel. In 2025 bestond de Raad van Toezicht uit de volgende leden: de heer R.J.H. Heddema (voorzitter), mevrouw M.T. ten Haaf, mevrouw T.J. Geuze-Draaijer en de heer J.R.J. Greitemann. Een overzicht van de relevante nevenactiviteiten is bijgevoegd (bijlage 2). De heer Heddema is per 1 november 2025 afgetreden wegens het bereiken van de maximale zittingstermijn. Voor de opvolging is een werving- en selectiecommissie samengesteld, bestaande uit de voorzitter RvT, een bewonersvertegenwoordiger en de secretaris-directeur. De wervingsprocedure heeft geresulteerd in de voordracht van de heer G. Valk aan de MRS. De MRS heeft de heer Valk benoemd als lid RvT met ingang van 1 november 2025. De RvT heeft de heer Valk als voorzitter aangewezen.

De Raad van Toezicht kwam in 2025 in totaal 6 keer bijeen op de volgende data: 11 februari, 18 maart, 15 april, 17 juni, 14 oktober en 16 december 2025. De volgende onderwerpen zijn besproken:

- In elke vergadering zijn de stand van zaken met betrekking tot de personele bezetting en de financiën, waaronder de Q-rapportages, besproken.
- Jaarrekening en jaarverslag: in de extra vergadering van 18 maart 2025 heeft de RvT in aanwezigheid van de accountant de jaarrekening 2024 besproken. Aansluitend zijn de jaarrekening 2024 en het jaarverslag 2024 goedgekeurd.
- Werving en selectie nieuw lid RvT: In verband met het aflopen van de benoemingstermijn van de voorzitter per 1 november 2025, heeft de RvT in de vergadering van 15 april 2025 de concept procedure werving en selectie van een lid RvT en het profiel lid RvT besproken. Op 17 juni 2025 heeft de RvT deze documenten vastgesteld.

- Begroting 2026 en werkprogramma 2026: in de vergadering van 16 december 2025 heeft de RvT het werkprogramma 2026 en de begroting 2026 goedgekeurd. Ook is de financiële toekomst van de MRS besproken gelet op het uitblijven van duidelijkheid vanuit IenW over de MRS-subsidie (2027 en verder).
- Daarnaast zijn onder andere de volgende onderwerpen in de RvT besproken: het evaluatieonderzoek MRS, de stand van zaken van het Omgevingshuis en de uitgangspunten informatievoorziening RvT aan de hand van een presentatie.

Plenaire MRS-vergaderingen

De MRS is in 2025 bijeengekomen op de volgende data: 14 februari, 11 april, 14 juni, 19 september, 31 oktober en 12 december

In elke vergadering worden de volgende onderwerpen besproken: actualiteiten, de stand van zaken van lopende adviezen en brieven, de stand van zaken van de werkgroepen en onderzoek en – indien van toepassing – de financiële kwartaalrapportages. Andere relevante onderwerpen dit jaar waren: voorbereiding ongevraagd advies inzake een integrale adviesaanvraag van de Gezondheidsraad over luchtvaart, het LVB-traject en participatie van de MRS, de evaluatie van de MRS en het onderzoek Brede Welvaart. In elke vergadering is het ministerie IenW aangesloten om de leden te informeren. Daarnaast zijn het afgelopen jaar onder andere de ILT, Schiphol en LVNL aangeschoven bij een MRS-vergadering voor een specifiek agenda-punt.

Werkbezoeken minister en minister-president aan de MRS

In februari 2025 heeft minister-president Schoof een bezoek gebracht aan de MRS. Tevens heeft de minister van IenW, de heer Madlener en zijn opvolger, de heer Tieman, meermaals een bezoek gebracht aan de MRS om met omwonenden in gesprek te gaan.

Hoofdstuk 7 Kennisontwikkeling en communicatie

KENNISONTWIKKELING

In 2025 heeft de MRS twee onderzoeken laten uitvoeren vanwege kennisontwikkeling. Vanuit de werkgroep kwam het voorstel om vliegtuigeluid te meten. Het ingenieursbureau M+P heeft in het eerste halfjaar van 2025 een verkenning uitgevoerd. Er is een notitie opgeleverd die de gemeten verschillen tussen geluidsniveaus van 'nieuwe' en 'oude' vliegtuigtypen weergeeft. M+P concludeerde dat de geluidreductie afhankelijk is van welke specifieke vliegtuigtypen vergeleken worden, en dat deze beperkt is tot circa 0,5 tot 2,5 dB voor landende vliegtuigen en circa 2 tot 5 dB voor stijgende vliegtuigen. Volgens M+P zijn geluidsdalingen per passage pas echt merkbaar voor mensen als het verschil minstens 5 tot 10 dB is.

Kortom, de geconstateerde reductie is in de praktijk nauwelijks hoorbaar. MRS-expertlid Oscar Breugelmans heeft vanuit zijn rol hierover een appreciatie geschreven. De notitie is na de zomer gepubliceerd en in de plenaire MRS-vergadering gepresenteerd.

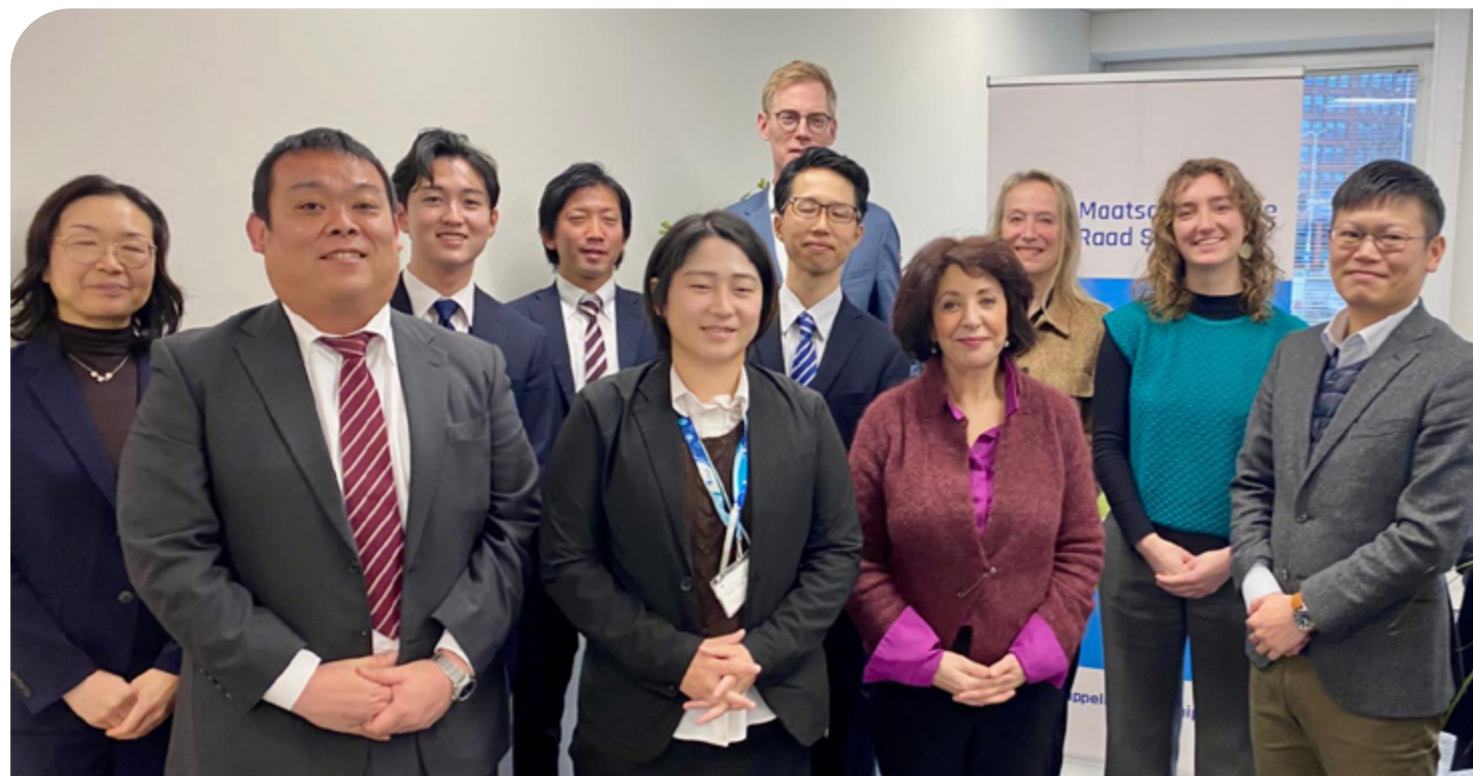
Ook heeft de MRS onderzoek laten uitvoeren door CE Delft naar de brede welvaart bij verschillende capaciteitsniveaus op Schiphol: 250.000 en 375.000 vluchten werden vergeleken met 500.000 als referentiepunt. CE Delft conclu-

deerde dat Schiphol ook bij een kleinere omvang adequaat kan functioneren en voorzien in internationale bereikbaarheid. Een groot deel van de huidige reizigers kan hun gewenste bestemming bereiken met een directe vlucht. Het aantal wegvallende directe bestemmingen en de extra reistijd voor Nederlandse reizigers is beperkt in vergelijking met het huidige aantal vluchten van de luchthaven. De relatie tussen het aantal vluchten en de economie is minder afhankelijk van een groot aantal vluchten of een uitgebreide hub-functie dan vaak wordt aangenomen.

Daarnaast heeft de MRS op ad-hoc-basis externe expertise ingehuurd om de kennisbasis of de adviezen te versterken. Zo ondersteunde MovingDot de MRS bij het advies over het groot baanonderhoud en leverde To70 nieuwe geluidskaarten aan.

Bezoek Japanse delegatie- Chiba Prefectural Government aan de MRS

Op 2 december 2025 heeft een Japanse delegatie namens Chiba Prefectural Government (lokale overheid ten oosten van Tokio) en Narita International Airport een bezoek gebracht aan de MRS. Ze hebben de MRS benaderd met het verzoek om meer te weten te komen over burgerparticipatie zoals die via de MRS is vormgegeven en geluidsreductie beleid.

INTERNE COMMUNICATIE

Het delen van informatie met de MRS leden vindt op de volgende wijzen plaats:

MRS plenaire vergaderingen

In 2025 werden 6 plenaire MRS-vergaderingen georganiseerd door het MRS-bureau. Doel is om kennis te delen over relevante thema's, adviezen, werkwijze en processen te bespreken en besluiten te nemen. De leden en de plaatsvervangers zijn uitgenodigd en ook zijn er vaste gasten zoals het ministerie van IenW om diverse zaken toe te lichten. Ook worden er wisselende externe gasten uitgenodigd om onderzoeken of plannen toe te lichten (zoals LVNL of Schiphol). Tevens zijn er diverse kiespersonen en overige omwonenden als toehoorder aanwezig geweest.

Uitwisselingsessies

Deze sessies worden door het ministerie van IenW georganiseerd en de leden en plaatsvervangers zijn hiervoor uitgenodigd. De sessies werden om de zeven weken gehouden in een online Teams-bijeenkomst met als doel om kennis te delen over diverse thema's die veelal worden voorgesteld door de leden en ook door het ministerie van IenW.

SharePoint

De MRS gebruikt SharePoint als middel om de opgeslagen stukken te delen met de leden en de plaatsvervangers. SharePoint wordt daarnaast gebruikt als archief door het Bureau.

Weekmail

De MRS kanaliseert de informatie naar de leden en de plaatsvervangers door eens per week een mail te sturen. Hierin neemt het bureau de nieuw ingekomen stukken op, de acties, de agenda voor de komende weken en alle overige ontvangen interessante informatie en uitnodigingen van het ministerie van IenW en andere stakeholders. Tevens is een selectie uit het nieuws over Schiphol en de luchtvaart opgenomen in de weekmail.

EXTERNE COMMUNICATIE

Het delen van informatie over de MRS met de brede schil van geïnteresseerden vindt op de volgende manieren plaats:

Website

De MRS website biedt informatie over de MRS, de leden en het bureau. De website is in 2025 verder ontwikkeld en uitgebreid met een participatiepagina, zodat omwonenden op een laagdrempelige wijze in contact kunnen komen met de MRS.

Social media

De MRS heeft een LinkedIn-profiel waar nieuws op wordt gepost. Het profiel heeft ruim 170 volgers en 70 connecties aan het eind van 2025. Tevens heeft de MRS een X-account (voormalig Twitter) waarop regelmatig wordt gepost. Op X heeft de MRS eind 2025 151 volgers (in 2024: 138 volgers). Er wordt op beide kanalen vaak gereageerd door volgers en voor- en tegenstanders van het huidige Schiphol-beleid. In 2025 heeft de MRS een account geopend op Blue Sky om op de hoogte te blijven wat er speelt in de omgeving en in de politiek.

Nieuwsbrief naar stakeholders en geïnteresseerden

De MRS stuurt een tweemaandelijks nieuwsbrief naar alle geïnteresseerden in het adresbestand die hebben aangegeven dat ze op de hoogte gehouden willen worden door MRS. Dit opt-in-bestand bestaat uit een brede groep omwonenden en geïnteresseerden die hebben aangegeven op de hoogte te willen blijven.

Maatschappelijke
Raad Schiphol